

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії: Зюзін Юрій Вячеславович, 1988 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2010 році Державний заклад «Південноукраїнський національний університет імені К.Д. Ушинського за спеціальністю «Спеціальна освіта», навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України з 2022 р., виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Спеціальна освіта».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро від «30» червня 2026 року № 242, у складі: Голови разової спеціалізованої вченої ради:

Сабіни Іванчук, доктора педагогічних наук, доцента, завідувачки кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,
Офіційних опонентів:

Оксани Боряк, доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка,

Вікторії Галущенко, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського,

Рецензентів:

Миколи Єфименка, доктора педагогічних наук, професора, кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,

Татяни Приходько, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,

на засіданні «02» вересня 2026 року прийняли рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка Зюзіну Юрію Вячеславовичу на підставі публічного захисту дисертації «Корекція порушень мовленнєвого розвитку дошкільників 3-5 років із загальним недорозвитком мовлення III рівня засобами фізичного виховання» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро.

Науковий керівник: – Мога Микола Данилович, доктор педагогічних наук, доцент, професор, кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтовані науково-педагогічних засад використання можливостей фізичного виховання в корекції мовленнєвих порушень у дошкільників 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення III ступеня. Висвітлено методичну специфіку фізичного виховання в корекції мовленнєвого розвитку вказаної категорії дітей.

Наведено академічні та інноваційні принципи використання моторної сфери та фізичної активності дошкільників із ЗНМ. Адаптовано загальновідомі та сформульовано інноваційні методи використання фізичного виховання для корекції мовленнєвого розвитку цих дітей, зокрема їхніх праксичних функцій.

Розроблено методику корекції всіх видів диспраксій у дітей дошкільного віку 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення на основі використання можливостей фізичного виховання.

Досліджено та проаналізовано особливості стану різних видів праксису (загального, дворучного, кистьового, пальцевого, зорово-моторного, орального, артикуляційного, символічного) у порівнянні з однолітками з нормотиповим варіантом розвитку.

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 1 монографію та 6 наукових публікацій за темою дисертації, а саме: 5 статей у періодичних фахових виданнях категорії Б України, 6 тез доповідей, представлених на трьох міжнародних та трьох вітчизняних наукових конференціях, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Зюзін Ю. В. Корекція порушень мовленнєвого розвитку дітей засобами фізичного виховання: монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2025. 208 с. ISBN 978 - 617 - 552 - 790-0

2. Зюзін Ю. В. Ефективність використання тренажера «Ступалки-ЛОГОС» у поліпшенні психомовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Випуск 2 (143). Одеса, 2023. С. 34–40. **(фахове видання категорії Б)**. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2023-2-4> URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17848>

3. Зюзін Ю. В. Потенційні можливості активації моторної сфери дошкільників в корекції мовленнєвого розвитку (концептуальний підхід). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 1 (125). Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. С. 209-219. **(фахове видання категорії Б)**. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.01/209-219>

URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Зюзін.pdf>

4. Мога М. Д., Зюзін Ю. В. Модель комплексної корекції мовленнєвого розвитку дошкільників засобами адаптивного фізичного виховання. *Грані. Науково-теоретичний альманах*. Том 26 № 1. Дніпро, 2023. С. 74-79. **(фахове видання категорії Б)**. DOI: <https://doi.org/10.15421/172312> URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/1844>.

5. Зюзін Ю. В. Вплив дворучних силових маніпуляції на мовленнєвий розвиток дошкільників. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 95. Київ, 2023. С. 45-51. **(фахове видання категорії Б)**. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.09> URL: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/95/9.pdf>

6. Зюзін Ю. В. Формування мовленнєвого дихання у дітей засобами адаптивного фізичного виховання та логопедії. *Збірник наукових праць: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. Випуск 22. Кам'янець-Подільськ, 2023. С. 99-109. **(фахове видання категорії Б)**. DOI: <https://doi.org/10.32626/2413-2578.2023-22.99-109> URL: <https://aqce.kpnu.edu.ua/article/view/341159/329163>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова спеціалізованої вченої ради – Іванчук Сабіна Айдинівна, доктор педагогічних наук (13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, 13.00.08 – дошкільна педагогіка), доцент, завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України *Зауважень немає*.

Офіційний опонент – Боряк Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук (13.00.03 – корекційна педагогіка), професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Міністерства освіти і науки України

Зауваження:

Даючи загальну позитивну оцінку результатів представленого наукового дослідження, висловлюємо окремі зауваження та побажання:

1. У п. 2.1. С. 99-103 автором подано універсальну робочу модель можливостей рухової сфери дітей дошкільного віку. При цьому не зрозумілим залишається питання: на який рівень дошкільників із ЗНМ розрахована ця модель, чи є вона універсальною для всіх рівнів загального недорозвитку мовлення.

2. По тексту дисертації (Розділ 2) загальна диспраксія у дітей визначається автором чи враховуються висновки спеціалістів?

3. З чим порівнювалися результати дослідження на формуальному етапі, оскільки в констатувальному етапі не визначено кількість дітей із ЗНМ III рівня.

4. Уточнення потребує інформація щодо формувального етапу дослідження: скільки разів на тиждень проводилися заняття з дітьми із ЗНМ 3-5 років?

5. На яких конкретно фахівців розрахована експериментальна методика, оскільки, наприклад, в тексті дисертаційного дослідження зовсім відсутній зв'язок з вчителем-логопедом.

6. Технічне оформлення тексту дисертації місцями не відповідає загальноприйнятому стандарту, наприклад: нестандартні (збільшені) червоні строки; додаткові відступи після використання дефісу; в окремих місцях роботи використання переліку, наприклад, вправ у стовпчик невиправдано, бо збільшує загальний обсяг роботи при нераціональному використанні вільного поля аркуша тощо.

Офіційний опонент – Галущенко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук (13.00.03 – корекційна педагогіка), доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського Міністерства освіти і науки України,

Зауваження:

Незважаючи на високий науковий рівень дисертаційної роботи доцільно висловити низку зауважень і побажань, що мають переважно дискусійний характер та не знижують загальної наукової й практичної цінності дослідження:

1. У розділі I під час опису досліджуваної категорії дітей, автор використовує термін «діти-логопати». Слід зауважити, що визначений термін на даному етапі майже повністю витіснений сучасними гуманістичними та інклюзивними поняттями, які відповідають міжнародним стандартам корекційної педагогіки

2. У п. 2.1.1. С.103-104 під час опису стратегічних компонентів-блоків універсальної моделі, що створюють необхідну спрямованість корекційної роботи на довгострокову перспективу більш акцентовано увагу на дослідженні праксичних можливостей дітей, запропоновано цілий комплекс складових секцій. Чи враховано вікові особливості мовленнєво-моторного розвитку досліджуваної категорії дітей окремо за віком: 3-4 та 4-5 років?

3. У розділах дисертації не визначається чіткої послідовної програми-розкладу за основними складовими наданої моделі, що узгоджується із загальною та індивідуальною програмою корекційної роботи з дітьми із ЗНМ, наприклад, за відповідними лексичними темами, врахування різносторонніх занять з поєднання як емоційно-мовленнєвої і психо-моторної сфери.

4. При оцінюванні виконання якості артикуляційного праксису п. 3.6. с. 203, розроблена автором бальна система оцінювання відображає дослідження наявної патологічно-неврологічної симптоматики, яку необхідно було відобразити в чіткому описі обраної досліджуваної категорії дітей за клінічною симптоматикою (діти із ЗНМ у структурі дизартрії, заїканні тощо, зокрема за наявним спастичним та паретичним станами м'язів).

5. По тексту дисертації визначаються стилістичні та граматичні помилки, деякі узгодження, мовленнєва надмірність, модифікація (наприклад, є

думка, що..., навколомаксимальному, подарна..., співвіднесення мовленнєвого дихання у дітей дошкільного віку 1:15..., і т. д., і т. п. (замість тощо), щочно-язикова, діти зі ЗНМ.

6. Запропонована комплексна методика корекції порушень мовленнєвого розвитку дошкільників із ЗНМ засобами фізичного виховання, особливо спеціальні вправи, завдання, прийоми роботи розкриває зміст розвитку багатьох сфер дітей, доречним було б розмежувати основні види завдань та розкрити зміст реалізації в корекційному процесі за участю різних фахівців (яким чином конкретні порушення моторної сфери можливо інтерпретувати у корекційному плануванні різних фахівців).

Рецензент – Єфименко Микола Миколайович, доктор педагогічних наук (13.00.03 – корекційна педагогіка), професор, професор кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України,

Зауваження:

Вважаючи виконане дослідження цілісною, завершеною науковою роботою, оформленою у відповідності до існуючих вимог, слід відмітити, що воно не позбавлене деяких зауважень та побажань до свого змісту й оформлення:

1. Теоретико-методологічний апарат дослідження потрібно було б посилити за допомогою більшого використання сучасних закордонних досліджень з проблематики використання можливостей моторної сфери для поліпшення психомовленнєвого розвитку дітей.

2. В розділі 2, на с. 98-99 описана універсальна робоча модель використання можливостей моторної сфери для поліпшення мовленнєвого розвитку дітей. Для більш чіткого і структурованого представлення таких можливостей бажано було подати в тексті й графічну форму цієї моделі.

3. На с. 102-103, 108, 110, 124, 135-136, 141, 145-148, 159 та в інших місцях роботи зустрічаються занадто великі (подвійні) ліві відступи. Бажано стандартизувати їх до існуючих технічних вимог щодо оформлення дисертації.

4. На с. 180 при описанні організаційних моментів проведення формувального педагогічного експерименту недостатньо чітко прописано роль батьків (домашньої корекційної роботи) в рамках організованого експерименту. Треба було детальніше прописати зміст домашньої корекційної роботи та регламент його застосування.

5. В розділі III (на с. 133 і далі) не надано чіткого алгоритму функціональних обов'язків фахівців (їхньої професійної взаємодії) в рамках організованого формувального педагогічного експерименту. Треба було детальніше прописати ХТО, КОЛИ і за ЩО відповідає в контексті розробленої експериментальної програми.

6. В розділі III (на с. 184) при описанні оцінки ефективності формування у дітей загального праксису було використано в більшій мірі кількісна складова (кількість дітей, які вдало виконували вправи), при цьому дещо «загубилась» якісна складова оцінювання. Наприклад, як зрозуміти,

злитними, точними були рухи чи ні? Необхідні більш об'єктивні критерії оцінювання якісної складової практичної функції.

7. Текст дисертації фрагментарно містить філологічні помилки, русизми, недостатньо стандартизоване технічне оформлення.

8. Вважаємо доцільним у перспективі розширити запропоновану інтегровану програму на дітей інших вікових категорій, зокрема, старшого дошкільного або молодшого шкільного віку з загальним недорозвитком мовлення.

Рецензент – Приходько Тетяна Павлівна, кандидат педагогічних наук (13.00.04 – теорія та методика професійної освіти), доцент, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

Загальне позитивне враження від виконаної дисертаційної роботи Зюзіна Ю. В. не виключає необхідності висловлення порад і зауважень, які можуть зробити її більш досконалою:

1. Автор у своїй роботі веде мову про цікавий напрям корекції мовленнєвого розвитку дітей – корекційну логопантиму. Водночас варто було б ширше розкрити суть цього перспективного методичного підходу у дослідженні.

2. Доречним було б представити описаний український тренажер «Рухлива дошка», створений в одеському авторському центрі реабілітації, у додатках фотографією цього тренажеру.

3. У другому розділі дисертації, а саме в підрозділі 2.1.3. «Авторські тренажери» (с. 115), було репрезентовано та описано конструкцію й методичні можливості тренажера «Ступалки-ЛОГОС». Чому було обрано саме цей тренажер, а не інші більш відомі засоби?. На нашу думку, було б більш детально обґрунтувати у роботі цей цілеспрямований вибір.

4. У дисертації автор описує техніки загальної та локальної релаксації по конкретним секціям. У такому випадку було б доречно у практичній частині роботи, більш чітко прописати, який фахівець в педагогічному експерименті відповідав за ту або іншу секцію, або техніку (наприклад, техніку тракції).

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує ЗЮЗИНУ Юрію ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Сабіна ІВАНЧУК